

Arkadiusz Machniak*

MIĘDZYNARODOWE DOSTAWY UZBROJENIA I SPRZĘTU WOJSKOWEGO DLA UKRAINY PO INWAZJI DOKONANEJ PRZEZ FEDERACJĘ ROSYJSKĄ W 2022 ROKU

Streszczenie

Atak Rosji na Ukrainę spowodował reakcję państw Zachodu, które solidarnie zobowiązały się do udzielenia pomocy walczącej Ukrainie. Postawa państw zachodnich jest bardzo ważna w kontekście niepodległości Ukrainy. Wsparcie wojskowe pomimo dużej skali jest prawdopodobnie niewystarczające dla Ukrainy. Politycy tego państwa apelują o zwiększenie ilości oraz tempa dostaw uzbrojenia. Siły Zbrojne Ukrainy są obecnie całkowicie uzależnione od dostaw uzbrojenia, sprzętu wojskowego oraz innych materiałów z państw Zachodu. Armia Ukrainy tylko dzięki takiej pomocy i wsparciu wojskowemu może skutecznie rywalizować z armią Rosji. Po agresji dokonanej przez Rosję wsparcie wojskowe w postaci dostaw broni, sprzętu, amunicji i zaopatrzenia zrealizowały dla Ukrainy poszczególne kraje UE oraz kraje spoza kontynentu europejskiego.

Słowa kluczowe: Ukraina, Rosja, uzbrojenie wojskowe, dostawy, konflikt

Wstęp

Agresja Rosji na Ukrainę dokonana w dniu 24 lutego 2022 r. otworzyła nowy etap w historii krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Pomimo widocznych symptomów i sygnałów wypływających z Kremla napaść ta stanowiła dla społeczności międzynarodowej szok i niedowierzanie. Spotkała się nie tylko z ostrą krytyką słowną, ale też ze zdecydowaną polityków faktów. Demokratyczny świat w miarę jednolicie, poza państwami zachowującymi pewną „wstrzeźliwość”, zadeklarował szeroką pomoc dla walczącej o swoją wolność i niezależność Ukrainy, która być może w tym momencie walczy również w szerszym znaczeniu z obecnym rewizjonizmem Rosji aspirującej do odbudowania

* Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: machniakarkadiusz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8092-9973.

dawnej potęgi supermocarstwa. Narracja Rosji, argumentująca fakt dokonania „operacji specjalnej”, spotkała się z krytyką i niedowierzaniem. Wypowiedzi takich osób, jak np. Margarita Simonian, szefowa agencji rządowej RT, przyznającej w trakcie programu w kanale NTV, iż na Ukrainie jest więcej nazistów niż władze Rosji zakładały, a także opinie rosyjskich ekspertów i dziennikarzy o „ukraińskich nazistach” oraz ewakuacji określonych osób z Ukrainy w obawie przed prześladowaniami trudno traktować jako poważny i merytoryczny argument uzasadniający agresję na Ukrainę¹.

Prezentowany tekst jest próbą oceny bieżącej sytuacji w ramach konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. Na jego potrzeby przyjęta została następująca teza badawcza: dostawy sprzętu i uzbrojenia wojskowego są niezwykle istotnym elementem wsparcia ze strony społeczności międzynarodowej dla Ukrainy. Praca składa się z wprowadzenia, trzech podrozdziałów i zakończenia. Tekst opracowany został na podstawie dostępnej literatury naukowej i informacji internetowych. Wartość pracy byłaby większa w przypadku możliwości wykorzystania aktualnych informacji będących w dyspozycji resortów: spraw zagranicznych, wewnętrznych i obrony, ale ich wrażliwość, zapewne niezwykle istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa, powoduje, że są one obecnie niedostępne dla szerszego grona odbiorców.

Podstawowe determinanty polityki rosyjskiej wobec Ukrainy

W dniu 18 listopada 2021 r. w trakcie obrad kolegium MSZ Rosji Władimir Putin zdefiniował główne cele dyplomacji Federacji Rosyjskiej. Istotna była zapowiedź zaostrzenia polityki bezpieczeństwa, głównie wobec NATO, jak również stopniowego angażowania się Rosji w „wyjaśnianie konfliktów regionalnych”. Można było wnioskować, iż FR podtrzyma, a nawet zwiększy kryzys w relacjach z Zachodem, planując tym samym uzyskać ustępstwa w istotnych dla siebie kwestiach. Putin krytycznie ocenił działania NATO, tj. „militaryzację” krajów wschodniej flanki, twierdząc, że Rosja oczekuje konkretnych gwarancji bezpieczeństwa dla zachodniej granicy swojego państwa. Zapewnił, że FR będzie budowała swoją pozycję globalnego mocarstwa, gdyż jej interesy muszą być aprobowane podczas decydowania o istotnych kwestiach międzynarodowych. Rosja nadal będzie praktykować utrzymywanie tzw. zamrożonych konfliktów na terenie byłego ZSRR, jako instrumentu od-

¹ K. Chawryło, *Propaganda masowego rażenia. Rosyjska telewizja w obliczu wojny*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 6.05.2022 (22.06.2022).

działywania na politykę swoich sąsiadów, głównie krajów stowarzyszonych z Unią Europejską – Mołdawii, Ukrainy i Gruzji².

Aneksja Krymu przeprowadzona w 2014 r. oraz popieranie separatystów we wschodnich regionach Ukrainy to ewidentne dowody konsekwentnej polityki Rosji, przekonanej, iż kraje będące w ramach „bliskiej granicy” winne być w rosyjskiej strefie wpływów. Stanowi to obecnie pewne nawiązanie do doktryny Breżniewa zakładającej ograniczoną niezależność państw bloku komunistycznego w Europie³.

Aspiracje FR do odzyskania mocarstwowej pozycji na świecie nie powinny dziwić, gdyż ambicje zajmowania przez Rosję takiej pozycji wynikają z rosyjskiego dziedzictwa historycznego, marzeń kremlewskiego kierownictwa i imperialnych tradycji. Aktualnie są one szczególnie mocno artykułowane⁴. Nieustanne podkreślanie wyjątkowości Rosji wpłynęło na powstawanie określonych koncepcji jej polityki. Aleksander Dugin, będący zagorzałym zwolennikiem odbudowy imperium rosyjskiego, głosił, że Rosja zasługuje na wyjątkowe traktowanie i przewożenie innym państwom. Był zwolennikiem powołania euroazjatyckiego mocarstwa, w którym Rosja będzie mieć dominującą pozycję. Jeszcze przed zajęciem Krymu Dugin apelował o aneksję dawnych republik radzieckich, a w szczególności Ukrainy⁵.

Zmiana politycznego kursu Rosji oznaczać może zdecydowanie mniejszą elastyczność w szukaniu współpracy i kompromisu z państwami UE oraz NATO. Putin deklarował zamiar dialogu, stale podkreślał jednak zasadnicze rozbieżności w relacjach z Zachodem i nie zapowiedział deeskalacji⁶. Rosja nie ma zamiaru być traktowana jak każdy inny pozaunijny kraj. Brak jej widocznej akceptacji na uczestniczenie w zaplanowanej wobec wszystkich wschodnich sąsiadów UE Europejskiej Polityce Sąsiedztwa. Silna Rosja to ponadto równorzędny podmiot w stosunkach z USA, gdyż ten kraj tak naprawdę jest jej głównym rywalem, ale i partnerem. Rosja jest konsekwentnie przeciwna zajmowaniu przez USA statusu jedynego supermocarstwa globalnego, decydującego

² M.A. Dyner, *Zaktualizowane kierunki polityki zagranicznej Rosji*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, <https://www.pism.pl> (22.06.2022).

³ G. Klein, *Polityka Rosja wobec „bliskiej zagranicy” – rosyjski realizm jako zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Obronność. Zeszyty Naukowe AON”, Warszawa 2014, s. 17.

⁴ A. Łomanowski, B. Musiałowicz, *Kierunki rosyjskiej polityki zagranicznej*, „Bezpieczeństwo Narodowe”, 2006, nr 2, s. 17.

⁵ J. Kot-Wojciechowska, *Polityka Władimira Putina a kwestia rosyjskiej tożsamości narodowej*, „Historia@Teoria”, 2018, nr 1, s. 217.

⁶ M.A. Dyner, *op.cit.*

o trendach polityki zagranicznej⁷. Fakt posiadania przez Rosję potencjału atomowego i dziedzictwo supermocarstwa ZSRR powodują, że kraj ten, aspirujący do odzyskania realnej pozycji globalnego gracza, w wielu państwach jest tak właśnie postrzegany⁸.

W uchwalonej w 2006 r. ustawie *O przeciwdziałaniu terroryzmowi* przyjęto możliwość m.in. użycia armii w operacjach antyterrorystycznych, w tym w operacjach realizowanych poza granicami FR. Rosja uzyskała doktrynalny instrument uprawniający m.in. do prewencyjnego użycia sił zbrojnych w operacjach antyterrorystycznych poza granicami państwa. Pojawiło się tym samym zagrożenie, że będzie to mieć wpływ na sytuację państw, które próbują prowadzić autonomiczną w stosunku do Rosji politykę⁹.

Polityka FR skierowana wobec Ukrainy jest determinowana politycznym planem zablokowania jej akcesji do UE i NATO oraz neutralizacji wpływów USA w Europie Środkowo-Wschodniej. W ciągu ostatnich lat polityka Rosji ukierunkowana była na utrzymanie Ukrainy we własnej zależności. Prozachodnie plany Ukrainy związane z akcesją do UE oraz NATO spotkały się z gwałtownym sprzeciwem ze strony Rosji, która do chwili obecnej stosowała szantaż gospodarczy w postaci przerw w dostawach gazu ziemnego. Było to zaplanowanym zasadniczym narzędziem nacisku na Ukrainę przy równoczesnym popieraniu separatystów we wschodnich i południowych regionach Ukrainy¹⁰.

Rosja ma wobec Ukrainy jeden z zasadniczych celów, który jest niezmienny od lat – czyli stałe uzależnienie Ukrainy poprzez uzyskanie wpływu na kształt jej polityki zagranicznej, wewnętrznej oraz bezpieczeństwa, jak również w kwestiach ekonomicznych. Polityka FR wobec Ukrainy to ponadto inne implikacje na płaszczyźnie polityki zagranicznej i wewnętrznej. Rosja oczekuje poparcia międzynarodowej społeczności w zakresie utrzymania dla niej strefy wpływów na obszarze byłego ZSRR oraz przemodelowania układu geopolitycznego w regionie euroatlantyckim poprzez zneutralizowanie oddziaływania USA. Analogicznie, strategiczne znaczenie ma dla FR blokowanie transformacji Ukrainy – kraju zbliżonego do Rosji językowo, religijnie, mentalnie oraz kulturowo¹¹.

⁷ A. Łomanowski, B. Musiałowicz, *op. cit.*, s. 18.

⁸ S. Gardocki, *Polityka zagraniczna Rosji. Determinanty, interesy i środki*, „Studia Orientalne”, 2020, nr 2, s. 15.

⁹ A. Łomanowski, B. Musiałowicz, *op. cit.*, s. 36.

¹⁰ A. Herasymenko, *Polityka Federacji Rosyjskiej wobec obszaru postradzieckiego w świetle paradygmatu realistycznego*, „Przegląd Geopolityczny”, 2018, nr 18, s. 131.

¹¹ J. Rogoża, W. Rodkiewicz, A. Wierzbowska-Miazga, *Rosyjska polityka wobec Ukrainy: lokalne działania, globalne cele*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 20.08.2014 (24.06.2022).

Timofiej Siergiejew, rosyjski doradca polityczny, w wywiadzie dla stacji Ria Nowosti przedstawił szokujący plan tzw. denazyfikacji Ukrainy przez kolejnych 25 lat. Według tego planu ma nastąpić likwidacja ukraińskich szkół, w miejsce których mają powstać rosyjskie placówki oświatowe, przeprowadzona zostanie totalna lustracja i likwidacja fizyczna przedstawicieli władz państwowych, obowiązywać będzie kara śmierci i obozy pracy przymusowej. Utworzone zostaną specjalne władze okupacyjne, likwidacji ulegnie wojsko ukraińskie. Siergiejew dowodził, że Rosja nie widzi dla Ukrainy miejsca na mapie Europy, a nazwa tego państwa będzie wymazana z mapy tego kontynentu. Jego zdaniem „denazyfikacja” będzie oznaczała i „deukrainizację”. W swoim wystąpieniu ogłosił również „deuropeizację Ukrainy”, bowiem po trzech dekadach niepodległości tego państwa „denazyfikacja” musi objąć „większość ukraińskiego społeczeństwa”¹². Z kolei szef rosyjskiego MSZ Siergiej Ławrow z końcem maja 2022 r. w wywiadzie dla francuskiej telewizji TR1 zapowiedział, że planem minimum „operacji specjalnej” jest wyzwolenie obwodów donieckiego i ługańskiego, które FR uznaje za państwa niezależne, a w przypadku pozostałych regionów Ukrainy to „ludzie powinni decydować o swojej przyszłości na tych obszarach”¹³.

Rosja wykorzystuje propagandę, perfidne kłamstwo oraz dezinformację w trakcie wojny prowadzonej przeciwko Ukrainie, ale taką wojnę toczy również z całym światem¹⁴. Dla Rosji bowiem Ukraina to problem nie tylko związany z terytorium czy ludnością, ale głównie dotyczy on tożsamości FR we współczesnym świecie¹⁵. Rosja swoimi przedsięwzięciami, ukierunkowanymi przeciwko planom akcesu Ukrainy do struktur UE i NATO, rozpoczęła szereg inicjatyw wobec tego państwa, wykorzystując jednocześnie swoją agenturę i piątą kolumnę działające w sferze językowej, religijnej, kulturowej, informacyjnej. Tym samym Rosja dąży do destrukcji ukraińskiej tożsamości oraz planuje ostatecznie „rozwiązać kwestię ukraińską” w aspekcie swoich historycznych uwarunkowań i ambicji¹⁶.

¹² R. Szoszyn, *Plan Kremla: deukrainizacja, czyli Europa bez Ukrainy*, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl> (24.06.2022).

¹³ A. Klekocki, „Najwyższy priorytet”. Ławrow powiedział o planach Rosji wobec Ukrainy, Radio Zet, <https://www.radiozet.pl> (24.06.2022).

¹⁴ P. Łabuz, M. Michalski, *Polityka bezpieczeństwa Rosji wobec Ukrainy jako determinant systemu bezpieczeństwa w Polsce*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, 2017, nr 2, s. 62.

¹⁵ S. Bieleń, *Ukraina a Rosja – niezależność i dominacja*, „Polityka Wschodnia”, 1998, nr 1, s. 1.

¹⁶ W. Wasyleńko, *Przyczyna, charakter i cele zbrojnej agresji przeciwko Ukrainie*, „Polonistyczno-Ukraińskie Studia Naukowe”, 2017, vol. 3, s. 24.

Putin, realizując politykę regionalną, nigdy nie traktował Ukrainy jako podmiotu równego FR, ale jako przedmiot pozbawiany prawa decydowania o swoim losie i pozycji międzynarodowej. Postrzeganie Ukrainy przez współczesną Rosję to wypadkowa skomplikowanych uwarunkowań obydwu krajów na płaszczyźnie międzynarodowej. Rosja postrzegała i postrzega Ukrainę jako „młodsze brata”, pomimo irracjonalności takich poglądów. W związku z tym chce utrzymać Ukrainę jak najbliżej siebie, nawet w kontekście bieżącego konfliktu przy brutalnym użyciu siły zbrojnej¹⁷.

Rosja w bezwzględny sposób sprzeciwia się prozachodnim aspiracjom Ukrainy, gdyż w przypadku wejścia UA do NATO (wspólnie z Gruzją) Zachód uzyskałby istotną przewagę geostrategiczną nad FR. Rosja tym samym znalazłaby się w oskrzydleniu od strony południowo-wschodniej i w sposób znaczący zmalałyby jej możliwości oddziaływania na „bliską zagranicę”¹⁸. Konflikt na Ukrainie jest dla Rosji jedną z ostatnich szans podtrzymania ładu pozimnowojennego w Europie, gdyż w jej ocenie Zachód „wkroczył” na terytorium zastrzeżone dla Rosji. W odpowiedzi FR zareagowała nie tyle obroną swoich interesów, co działaniami „symetrycznymi” w kierunku destrukcji planów Zachodu i Ukrainy. Tym samym udowodniła światu, że może podważyć podwójne standardy bezpieczeństwa w Europie, które *de facto* istniały w sposób zawołowany od czasu demontażu ZSRR. Agresja Rosji na Ukrainę była i jest nadal nie tylko początkiem wojny, ale też początkiem konfliktu o strategiczny ład światowy w wymiarze globalnym, określonym symbolicznie „od Vancouver do Władywostoku”¹⁹.

Jak ocenił „Financial Times”, Zachód nie powinien iść na układy z FR, gdyż jej władze kwestionowały i nadal negują prawo Ukrainy do niezależności. Zdaniem gazety „Putin podaje w wątpliwość uznawane prawo Ukrainy do niepodległego bytu narodowego. Sugeruje, że Ukraińcy nie mają odrębnej tożsamości narodowej od rosyjskiej. Żywość rosyjskiej demokracji uważa za potencjalne zagrożenie dla swojego systemu władzy w kraju, ponieważ naród rosyjski może pewnego dnia zażądać tych samych swobód”²⁰.

W świetle obecnego konfliktu można zaryzykować stwierdzenie, że przyszłość Ukrainy i jej szanse na integrację z UE i NATO będą istotnie

¹⁷ T. Otlowski, *Rosyjski sen o Ukrainie*, „Polska Zbrojna”, 2022, nr 3, s. 12.

¹⁸ Ł. Jureńczyk, *Okoliczności i postawa NATO wobec polityki militarnej Rosji na Ukrainie*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, 2019, nr 13, s. 123.

¹⁹ K. Pełczyńska-Nałęcz, P. Buras, *(Nie)porozumienie mińskie a europejski porządek bezpieczeństwa*, Fundacja im. S. Batorego, <https://www.batory.org.pl> (26.06.2022).

²⁰ P. Kozłowski, „FT”: *Zachowanie Rosji wobec Ukrainy przypomina nie Finlandię, lecz Polskę w XVIII wieku*, *Dziennik.pl*, <https://www.dziennik.pl> (25.06.2022).

uzależnione od postawy Rosji. Polityka prowadzona przez Putina jest jednoznacznie agresywna i ukierunkowana na konfrontację. Trudno wyrokować, czy w ogóle istnieje obecnie możliwość zakończenia konfliktu z Rosją, co w dużej mierze negatywnie rzutuje na pozycję polityczną i gospodarczą Ukrainy. Wtórnie tej opinii przyjazny władzom na Kremlu azerbejdżański dziennik „Azerbaijan Today”, twierdząc, że „Putinowi chodzi o to, by Zachód opuścił na strefę rosyjskich wpływów żelazną kurtynę”²¹.

Główne aspekty sytuacji zewnętrznej i wewnętrznej Ukrainy po 2014 r.

Zdaniem Ziemowita J. Pietrasia, płaszczyzna zewnętrzna i wewnętrzna polityki są wzajemnie sprzężone. W odniesieniu do krajów o silnym potencjale oraz agresywnych funkcja wewnętrzna państwa tworzy funkcję zewnętrzną. Natomiast w przypadku państw słabych lub takich, które nie kreują swojej pozycji międzynarodowej jako agresora, funkcja zewnętrzna istotnie kształtuje politykę wewnętrzną kraju²².

Przemiany geopolityczne w 1991 r. stworzyły Ukrainie możliwość kreowania własnego systemu politycznego i organizowania własnej polityki zagranicznej i wewnętrznej. Ukraina jednak nie sprostała tym realiom, realizując partykularny interes państwowy poprzez balansowanie pomiędzy Europą a Rosją. Przedmiotowa cecha polityki zagranicznej na Ukrainie charakteryzowała rządy niemal wszystkich prezydentów. Na wahania w tak prowadzonej polityce zagranicznej wielki wpływ miała Rosja, głównie poprzez instrumenty ekonomiczne w postaci dostaw surowców²³. Ukraina nie była zainteresowana natomiast udziałem w projektach Rosji, zmierzających do reintegracji obszaru po byłym ZSRR. W latach prezydentury Juszczenki rozpoczęła próbę tworzenia alternatywnych wobec FR sojuszy politycznych na określonych regionach poradzieckich, czego skutkiem było radykalne zaostrenie stosunków z Rosją²⁴.

²¹ K. Bartman, *O co chodzi Putinowi? Tak widzą to na Wschodzie, który zaznał „rosyjskiej przyjaźni”*, Money.pl, <https://www.money.pl> (26.06.2022).

²² Z.J. Pietraś, *Polityka zagraniczna państwa* [w:] *Współczesne stosunki międzynarodowe*, red. T. Łoś-Nowak, Wrocław 1997, s. 52.

²³ M. Prokop, I. Galewska, *Polityka zagraniczna Ukrainy po 1991 r. w programach wyborczych ukraińskich partii*, „Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy”, 2014, nr 3, s. 9–10.

²⁴ P. Bajor, *Kierunek Zachód. Polityka integracji europejskiej Ukrainy po 1991 r.*, Kraków 2015, s. 9–10.

W ostatnich latach sytuacja krajów Europy Środkowo-Wschodniej uległa daleko idącym zmianom. Na skutek przesunięcia granic UE Ukraina znalazła się pomiędzy Wschodem a Zachodem i tym samym jej pozycja międzynarodowa uległa istotnej ewolucji. Nie umknęło to uwadze coraz bardziej asertywnej Rosji, która była i jest nadal nastawiona konfrontacyjnie na tzw. wspólne sąsiedztwo. Szczególnie widoczne stało się to po aneksji przez Rosję Krymu w 2014 r. Słusznie stwierdził Adam D. Rotfeld: „Problemy, które doprowadziły do tej wojny, nie wynikły z napięć między Rosją a Ukrainą, ale z sytuacji wewnątrz Rosji i wewnątrz Ukrainy [...]. Ukraina jest postrzegana przez władze Rosji jako problem wewnętrzny”²⁵.

Po wydarzeniach w 2014 r. można zauważyć ponowny zwrot w polityce zagranicznej Ukrainy w kierunku prozachodnim. Pomimo widocznych przez wiele lat w ukraińskiej debacie o polityce zagranicznej licznych rozbieżności i odmiennych priorytetów, to w obliczu agresji ze strony Rosji integracja z UE i NATO stała się naczelnym priorytetem. Jednak aktualnie nadal wątpliwe jest szybkie członkostwo Ukrainy w tych organizacjach, co widać po usztywnionym stanowisku niektórych państw członkowskich obawiających się aktualnej sytuacji na Ukrainie²⁶. Pomimo to szef ukraińskiej dyplomacji w jednym z wywiadów zaznaczył: „Jestem przekonany, że w przyszłości Ukraina zostanie członkiem tych organizacji. Są one instytucjonalnym przejawem wolnego świata, a Ukraina swoją wolność i demokrację obroniła. Jest więc kwestią czasu, by mogła ponosić pełną współodpowiedzialność za bezpieczeństwo i dobrobyt Europy. Nasza gospodarka coraz mocniej integruje się z Unią Europejską i sąsiadami w Europie Środkowej oraz w regionie bałtycko-czarnomorskim. Aktywnie podążamy w stronę UE i NATO, realizując kierunek polityki określony przez Konstytucję oraz Strategię działań polityki zagranicznej. [...] Ukraina i Rosja to nie tylko pod względem politycznym dwa inne państwa. Jesteśmy dwoma różnymi narodami, podążającymi po fundamentalnie odmiennych trajektoriach rozwoju. Ukraińcy nie są zainteresowani przymusową asymilacją oferowaną przez *ruski mir*. [...] Tożsamość ukraińska jest środkowoeuropejska. Dlatego nasz powrót do Europy Środkowej oraz integracja w przestrzeni europejską to naturalna trajektoria historyczna”²⁷.

²⁵ T. Stępniewski, *Determinanty wewnętrzne polityki zagranicznej Ukrainy pod rządami Wołodymyra Zelenskigo*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, 2019, nr 17, s. 127.

²⁶ P. Bajor, *Partnerstwo czy członkostwo? Polityka euroatlantycka Ukrainy po 1991 r.*, Kraków 2014, s. 161–162.

²⁷ S. Dębski, *Ukraina jest częścią Europy Środkowej*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny”, 2021, nr 4, s. 1–2.

Ewolucja polityki zagranicznej Ukrainy od czasu uzyskania niepodległości była dość widoczna w aspekcie jej wielobiegowości i balansowania pomiędzy strefami wpływów euroatlantyckich i euroazjatyckich. Istotne było to, iż polityka zagraniczna jest zjawiskiem bardziej dynamicznym i w zależności od danej prezydentury była definiowana jako polityka wielowektorowości, z niewielkimi próbami jej modyfikacji na rzecz kierunku proeuropejskiego czy prorosyjskiego²⁸.

Należy zakładać, że Ukraina będzie nadal konsekwentnie i systemowo aspirowała do struktur UE i NATO. Jest ona dla Europy niezbędna, gdyż stanowi nowy, olbrzymi rynek zbytu dla swej produkcji, potężny rezerwuar niedrogiej i dobrze wykształconej siły roboczej oraz atrakcyjnych zasobów naturalnych. Takie rozwiązanie stworzyłoby nową sytuację geopolityczną na kontynencie europejskim²⁹. Aneksja Krymu dokonana przez Rosję i rozpętanie wojny w Donbasie skutkowały jednak istotną zmianą w kierunku polityki zagranicznej Ukrainy, biorąc pod uwagę fakt, że aktualnie można uznać to państwo za terytorium zapalne w tej części Europy³⁰. Najprawdopodobniej w nieodległej przyszłości rozstrzygnięte zostaną rzeczywiste aspekty suwerenności i niepodległości Ukrainy. W tym przypadku niewątpliwie zadecydują czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, obecnie jednak trudno ocenić, który będzie decydujący³¹.

Polityczne przesilenie na Ukrainie, które skutkowało obaleniem prezydenta Janukowycza, dało efekt w postaci pogłębienia rozłamu wewnątrz państwa. Jednocześnie FR uzyskała pretekst większej interwencji w sprawy wewnętrzne sąsiada. Widoczne silne poparcie dużej części społeczeństwa ukraińskiego dla integracji z UE i NATO przy jednoczesnym widocznym podziale wewnętrznym na Ukrainie, oddziaływaniu administracji rosyjskiej, państw zachodnich, wpływów oligarchów rosyjskich i ukraińskich, coraz bardziej polaryzowało społeczeństwo Ukrainy³².

²⁸ M. Prokop, *Od koncepcji do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy. Ewolucja polityki bezpieczeństwa narodowego Ukrainy w latach 1991–2012*, „Nowa Polityka Wschodnia”, 2014, nr 2, s. 38.

²⁹ Z. Wiktor, *Dokąd zmierza Ukraina*, „Studia Orientalne”, 2017, nr 2, s. 138.

³⁰ O. Voytyuk, *Koncepcja Międzymorza we współczesnej myśli politycznej Ukrainy*, „Europa Orientalis. Studia z dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich”, 2019, nr 10, s.130.

³¹ J. Makar, *Współczesne stosunki polsko-ukraińskie w kontekście procesów integracji europejskiej*, „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne”, 2016, nr 2, s. 178.

³² M. Milczanowski, *Zachód wobec kryzysu politycznego na Ukrainie (2013–2014)*, „Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka”, 2014, nr 3, s. 25.

Po aneksji przez Rosję Krymu analitycy prognozowali istotne zmiany w zachowaniu społeczeństwa ukraińskiego. Jak stwierdziła analityczka Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych Anna Dymer: „Ukraińcy nie są narodem, który nie potrafi prowadzić wojny partyzanckiej, a to byłby największy problem Rosjan. To nie będzie spokojny Krym, gdzie mieszkali w większości Rosjanie i gdzie mieszkańcy albo zaakceptowali sytuację, albo wyjechali”. Wtórował tej opinii Tomasz Czuwara z Fundacji Otwarty Dialog, twierdząc, że „armia ukraińska przeszła długą drogę od czasu, kiedy zajęty został Krym, zwłaszcza, jeśli chodzi o morale żołnierzy”. Skonstatował, że jeśli Ukraińcy dostaną pozwolenie na użycie broni przeciwko Rosjanom, z pewnością z niego skorzystają, w przeciwieństwie do jednostek broniących kilka miesięcy temu Krymu³³.

Kolejny etap zmian wywołała agresja Rosji w 2014 r. Proces zmian w świadomości społecznej uległ przyspieszeniu, nawiązując do zachodnich wartości oraz dowartościowując ukraińskie aspiracje niepodległościowe. W odniesieniu do obecnych realiów wielu Ukraińców opowiada się za radykalnym odcięciem od Rosji i jej społeczeństwa. Konflikt wojenny zaostrzył postawy obywatelskie i ukazał wewnętrzne różnice między Ukrainą a Rosją, głównie na płaszczyźnie systemów sprawowania władzy, roli jednostki i godności człowieka, specyfiki relacji społecznych czy też potencjału do podejmowania społecznej aktywności³⁴.

Agresja Rosji na niespotykaną skalę stała się strategicznym testem dla administracji, wojska i społeczeństwa ukraińskiego. Pomimo przewagi militarnej i brutalności Rosjan sugerujących, iż najbliższe miesiące przyniosą Ukrainie zagładę, władza i obywatele wykazali się w tych radykalnie trudnych realiach istotną umiejętnością konsolidacji. Wojna zawiesiła spory polityczne, jednocząc polityków odmiennych ugrupowań. Od wybuchu wojny na Ukrainie w szybkim czasie wytworzyła się i sformowała „wspólnota nienawiści” wobec agresora. Dotyczy ona stosunku do Rosji i jej władz, wojska i cerkwi, a także wszystkiego, co pochodzi z tego państwa: produktów, zwyczajów, społeczeństwa³⁵.

Przedłużająca się destabilizacja wewnętrzna na Ukrainie może skutkować poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Podział Ukrainy jest prawdopodobny. Obecny kryzys na Ukrainie sta-

³³ K. Lepczyński, *Rosja wejdzie na Ukrainę? „To nie będzie spokojny Krym, będą się bronić”*, Gazeta.pl, <https://www.gazeta.pl> (3.07.2022).

³⁴ J. Rogoża, *Ukraina: od dekomunizacji do derusyfikacji*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 17.06.2022 (3.07.2022).

³⁵ *Eadem*, *Ukraina: konsolidacja społeczna przeciwko agresorowi*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 14.03.2022 (3.07.2022).

nowi też pewien efekt polityki zewnętrznej i wewnętrznej Ukrainy, która przez wszystkie lata swojej niepodległości miała problemy z budową państwa sprawnego i demokratycznego z efektywną gospodarką rynkową. Mogła być tym samym traktowana jako swoisty protektorat Rosji utrzymującej na tym terenie swoje wpływy polityczne, ekonomiczne i kulturowe³⁶.

Wybrane przykłady pomocy wojskowej dla Ukrainy

27 lutego 2022 r. UE zdecydowała o finansowaniu dostaw uzbrojenia wojskowego dla armii Ukrainy. Do chwili agresji przez Rosję wsparcie wojskowe w postaci dostaw broni, sprzętu, amunicji i zaopatrzenia dostarczały Ukrainie poszczególne kraje UE (w tym Polska) oraz USA, Kanada i Wielka Brytania. Pomoc ze strony Zachodu, obok sankcji, była i nadal jest niewątpliwym narzędziem wpływania na tok konfliktu. Dostawy obejmowały i dalej obejmują m.in. broń przeciwpancerną, pojazdy opancerzone, granatniki, noktowizory, systemy łączności, samoloty bezzałogowe, radary rozpoznania artyleryjskiego, karabiny snajperskie i szturmowe, hełmy, amunicję, oporządzenia taktyczne, kamizelki kuloodporne, broń przeciwlotniczą i amunicję artyleryjską. Zachodnie nowoczesne uzbrojenie podnosi ukraińskie zdolności obronne, jednak nie neutralizuje asymetrii potencjału militarnego obu stron. Niezwykle ważną rolę odgrywają w tej wojnie m.in. przeciwpancerne pociski kierowane Javelin (dostarczane z USA i Estonii) i NLAW (dostarczane z Wielkiej Brytanii), pozwalające zwalczać ataki sił pancernych i zmechanizowanych FR³⁷.

Istotną rolę w poprawie potencjału militarnego Ukrainy ma komercyjna współpraca zbrojeniowa prowadzona z państwami NATO. Silny wpływ na wzmocnienie ukraińskiej armii miały dostawy uzbrojenia, sprzętu i amunicji posowieckich z państw byłego Układu Warszawskiego. Ważne było i nadal jest zaangażowanie w modernizację marynarki wojennej Ukrainy ze strony Wielkiej Brytanii i Turcji. Od 2014 r. pomoc o największej wartości przekazują Stany Zjednoczone, realizowaną głównie w ramach porozumień międzyrządowych (FMS), w większości finansowanych z programów Departamentu Stanu i Departamentu Obrony. Według oficjalnych danych Waszyngtonu pomoc militarna dla Ukra-

³⁶ R. Zięba, *Ukraina jako przedmiot rywalizacji między Zachodem a Rosją*, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, 2015, nr 3, *passim*.

³⁷ F. Bryjka, *Znaczenie dostaw uzbrojenia z Zachodu dla Ukrainy*, „Komentarz Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych”, 2022, nr 34, s. 1–2.

iny po 2014 r. wyniosła 2,7 mld dolarów³⁸. W jednym z pakietów pomocy USA przekazały dwie wyrzutnie systemu obrony powietrznej NASAMS, dodatkowe pociski dla wyrzutni HIMARS oraz 150 tys. sztuk amunicji artyleryjskiej 155 mm, jak również cztery radary artyleryjskie³⁹. Kanada przekazała Ukrainie m.in. samochody opancerzone i kamery do dronów, Szwecja natomiast w ramach kolejnego pakietu pomocy dostarczyła broń przeciwpancerną, broń palną i sprzęt do rozminowywania⁴⁰.

Charakter udzielanego wsparcia wojskowego dla Ukrainy jest efektem przebiegu wojny oraz zasadności ocen i potrzeb własnych państw sojuszniczych. Przed agresją Rosji na Ukrainę w okresie grudzień 2021 r. – luty 2022 r. wsparcie wojskowe ze strony ok. 20 państw miało na celu dozbrojenie Ukrainy w broń palną oraz w zestawy kierowanych pocisków przeciwlotniczych i przeciwpancernych. Ponadto przekazano Ukrainie zestawy pierwszej pomocy medycznej i indywidualnej ochrony celem ewentualnej redukcji strat obrońców. W kolejnym etapie wsparcie dla Ukrainy polegało głównie na dostawach amunicji, pocisków powietrze-powietrze typu radzieckiego kompatybilnych z uzbrojeniem Ukrainy oraz ręcznych i mobilnych zestawów przeciwlotniczych. Analogicznie rozpoczęto dostawy z Polski, Słowacji i Czech poradzieckich typów czołgów, wozów bojowych oraz artylerii. Uzupełniano również niedobory w potencjale Ukrainy w zakresie ciężkiej artylerii i sprzętu zmechanizowanego. NATO oraz Australia dostarczyły na Ukrainę około 150 haubic kaliber 155 mm, co generuje ponadto konieczność kolejnych dostawy amunicji i radarów artyleryjskich oraz dronów rozpoznania wspierających artylerię. Dostawy precyzyjnej amunicji krążącej (dronów kamikadze) uzupełniły potencjał ukraińskiej armii. USA i Wielka Brytania przekazały pierwszą partię siedmiu systemów raketowych HIMARS oraz MLRS. Dostarczono też Ukrainie ok. 250 transporterów M-113 i 100 wozów rodziny BMP-1. Słowacja przekazała zachodnie i poradzieckie systemy przeciwlotnicze krótkiego zasięgu oraz zestawy średniego zasięgu S-300. Ukraina ponadto dostała lekko uzbrojone drony TB2 Bayraktar, śmigłowce Mi-17 i Mi-24, rakiety i części dla wielozadaniowych samolotów MiG-29 czy też pociski krótkiego zasięgu, np. Harpoon⁴¹.

³⁸ J. Gotkowska [i in.], *Państwa NATO wobec dostaw broni dla Ukrainy*, „Komentarz Ośrodka Studiów Wschodnich”, 2022, nr 423, s. 1.

³⁹ S. Matuszak, J. Rogoża, A. Wilk, *Atak Rosji na Ukrainę – stan po 130 dniach*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 4.07.2022 (5.07.2022).

⁴⁰ K. Nieczytor, P. Żochowski, A. Wilk, *Atak Rosji na Ukrainę – stan po 127 dniach*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 1.07.2022 (5.07.2022).

⁴¹ M.A. Piotrowski, *Główne problemy i luki w pomocy wojskowej dla Ukrainy*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych”, 2022, nr 100, s. 1–2.

Niezwykle istotną kwestią w prezentowanym temacie są dostawy uzbrojenia i sprzętu wojskowego na Ukrainę przekazywane bezpośrednio przez Polskę. Już 25 lutego 2022 r. minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak poinformował, iż Polska dostarczyła sprzęt wojskowy i uzbrojenie dla armii ukraińskiej. Ukraina otrzymała z Polski m.in. przenośne zestawy przeciwlotnicze Piorun, 60 mm moździerz LMP-2017 wraz z amunicją, amunicję poszczególnych typów czy też bezzałogowe statki powietrzne FlyEye. Ponadto Ukraina otrzymała z Polski amunicję strzelecką 5,56 mm, 23 mm amunicję do armat ZU-23-2 i 152 mm i amunicję artyleryjską kumulacyjną. Dostarczono również pociski przeciwpancerne Javelin oraz 10 000 karabinków automatycznych GROT, a także 42 000 hełmów kompozytowych⁴². W tym samym czasie Centrum Operacyjne MON poinformowało o nieodpłatnym przekazaniu stronie ukraińskiej kolejnych partii różnych rodzajów amunicji, inteligentnych zestawów raketowych do likwidacji powietrznych celów oraz moździerzy i bezzałogowych systemów rozpoznania. Wśród przekazanej amunicji istotne były dostawy amunicji dużych kalibrów do dział, haubic kaliber 122 mm, 152 mm, 125 mm oraz przeciwpancernej kaliber 73 do ciężkich granatników SPG-9, a także dział bojowych wozów piechoty BWP1 i amunicji kaliber 23 mm do dział przeciwlotniczych ZU-23⁴³.

W lutym 2022 r. rząd RP podjął uchwałę w zakresie nieodpłatnej donacji dla Sił Zbrojnych Ukrainy elementów uzbrojenia i sprzętu wojskowego znajdującego się na stanie armii polskiej w postaci amunicji przeciwlotniczej, zestawów raketowych kaliber 23 mm, lekkich moździerzy kaliber 60 mm oraz uzbrojenia produkowanego przez Zakłady Metalowe w Tarnowie, w tym części wyposażenia indywidualnego żołnierza⁴⁴. Bardzo ważnym aspektem pomocy ze strony Polski jest dostawa armatohaubic „Krab” kaliber 155 mm. W czerwcu 2022 r. na Ukrainę trafił pierwszy dywizjon 18 sztuk armatohaubic „Krab”. Kolejne trzy dywizjony tych armatohaubic o wartości około 3 mld zł, produkowanych przez HSW w Stalowej Woli, dostarczone zostaną na Ukrainę w kolejnych terminach. Łącznie na Ukrainę będzie przekazanych prawie 60 sztuk armatohaubic „Krab”, które są zdolne razić cele przeciwnika z odległości 40 km⁴⁵. Eksport przedmiotowych armatohaubic musiał być

⁴² B. Kucharski, *Kolejne dostawy broni i amunicji z Polski dla Ukrainy*, s. 1, <https://zbiam.pl/kolejne-dostawy-broni-i-amunicji-z-polski-dla-ukrainy/> (7.07.2022).

⁴³ Z. Lenartowicz, *Polska broń dla Ukrainy. Pierwsze transporty dotarły, kolejne w drodze*, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl> (7.07.2022).

⁴⁴ J. Palowski, *Więcej sprzętu z Polski dla Ukrainy. Jest uchwała*, Defence 24, <https://defence24.pl> (7.07.2022).

⁴⁵ M. Miłoś, *Polska sprzedaje Kraby Ukrainie*, Dziennik.pl, <https://www.dziennik.pl> (11.07.2022).

zatwierdzony ponadto przez rządy Korei Południowej i Niemiec, gdyż podwozia są produkowane na koreańskiej licencji, natomiast w ich silnikach są niemieckie elementy. Zdaniem ekspertów jest to podyktowane tym, że obecnie w wojnie na Ukrainie istotną rolę odgrywa artyleria lufowa, taka jak armatohaubice „Krab”⁴⁶. Jak powiedział płk Liam Collins, były doradca ukraińskiego MON, „dostawy uzbrojenia na Ukrainę odgrywają bardzo ważną rolę w tym, by Ukraina mogła kontynuować obronę przed Rosją. Stawia czoła przytłaczającej sile ognia. Więc tak długo, jak będą mogli uzupełniać swoje uzbrojenie i amunicję, tak długo będą mieli szanse wygrać”⁴⁷.

Zakończenie

Wojsko ukraińskie obecnie cechuje całkowite uzależnienie od dostaw uzbrojenia i sprzętu wojskowego z innych państw. Zapleczem dla tych dostaw jest Polska i, w pewnym zakresie, Rumunia. Po wyeliminowaniu przez Rosjan ważnych elementów infrastruktury wojskowej i krytycznej, np. magazynów paliw, Ukraina ma dobrze wyszkolonych żołnierzy gotowych do dalszej walki. Obecny poziom dostaw uzbrojenia i sprzętu wojskowego nie gwarantuje jednak Ukrainie wyrównania różnic w wyposażeniu, nie daje szansy na przejęcie inicjatywy, a w perspektywie zatrzymania i wyparcia przeciwnika ze swojego obszaru. Aktualnie w kontekście obecnej skali intensywności wojny Ukraina potrzebuje miesięcznie kilkuset czołgów, wielu samolotów i śmigłowców bojowych, bojowych wozów opancerzonych oraz lufowych i raketowych systemów artyleryjskich. Postawa państw zachodnich jest niezwykle istotna w zakresie utrzymania niepodległości Ukrainy. Wsparcie wojskowe, pomimo dużej skali, jest niewystarczające w konflikcie o takim charakterze i oczekiwane jest zwiększenie ilości, jak również tempa dostaw. Skomplikowane uwarunkowania wewnętrzne Ukrainy, np. polityczne, administracyjne i techniczne, utrudniają transport pomocy dla tego państwa⁴⁸.

Nieuzasadniona agresja Rosji na wolne i niezależne państwo, jakim jest Ukraina, już na obecnym etapie doprowadziła do szeregu zmian politycznych i skutków ekonomicznych w wymiarze globalnym. Biorąc

⁴⁶ A. Rebelińska [i in.], *Polska podpisała megakontrakt zbrojeniowy z Ukrainą. Dołączymy Kraby*, Bankier.pl, <https://www.bankier.pl> (11.07.2022).

⁴⁷ O. Górzyński, *Były doradca ukraińskiego MON: dostawy broni z Zachodu są kluczowe, by Ukraina mogła się bronić*, Polska Agencja Prasowa, <https://www.pap.pl> (11.07.2022).

⁴⁸ M.A. Piotrowski, *op. cit.*, s. 1–2.

pod uwagę dynamikę zmian na linii frontu w Ukrainie, bardzo trudno jest prognozować, jaki będzie przebieg wojny rosyjsko-ukraińskiej. Wcześniej stawiane hipotezy dotyczące obydwu stron konfliktu nie do końca sprawdziły się w realiach niezwykle brutalnego konfliktu. Już dzisiaj możemy raczej przypuszczać, iż kryzys nie zostanie zażegnany w ciągu kilku najbliższych miesięcy, a może być rozciągnięty czasowo nawet na kilka lat.

Niezaprzeczalnym faktem, który potwierdzają politycy zarówno Rosji, jak i Ukrainy jest to, że bez pomocy wojskowej Zachodu Ukraina nie byłaby w stanie prowadzić efektywnie obrony ani nawet przechodzić epizodycznie do kontrataków. Armia ukraińska tylko dzięki pomocy i wsparciu wojskowemu Zachodu może skutecznie rywalizować z armią Rosji. O zwiększenie tej pomocy już od jakiegoś czasu apelują decydenci ukraińscy. Jest to również historyczny test dla państw demokratycznych i solidarności międzynarodowej w walce ze złem, jaki wprowadziła do współczesnego świata putinowska Rosja.

Bibliografia

- Bajor P., *Partnerstwo czy członkostwo? Polityka euroatlantycka Ukrainy po 1991 r.*, Kraków 2014.
- Bajor P., *Kierunek Zachód. Polityka integracji europejskiej Ukrainy po 1991 r.*, Kraków 2015.
- Bartman K., *O co chodzi Putinowi? Tak widzą to na Wschodzie, który zaznał „rosyjskiej przyjaźni”*, Money.pl, <https://www.money.pl> (26.06.2022).
- Bieleń S., *Ukraina a Rosja – niezależność i dominacja*, „Polityka Wschodnia”, 1998, nr 1.
- Bryjka F., *Znaczenie dostaw uzbrojenia z Zachodu dla Ukrainy*, „Komentarz Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych”, 2022, nr 34.
- Chawryło K., *Propaganda masowego rażenia. Rosyjska telewizja w obliczu wojny*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 6.05.2022 (22.06.2022).
- Dębski S., *Ukraina jest częścią Europy Środkowej*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny”, 2021, nr 4.
- Dyner M.A., *Zaktualizowane kierunki polityki zagranicznej Rosji*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, <https://www.pism.pl> (22.06.2022).
- Gardocki S., *Polityka zagraniczna Rosji. Determinanty, interesy i środki*, „Studia Orientalne”, 2020, nr 2.
- Gotkowska J. [i in.], *Państwa NATO wobec dostaw broni dla Ukrainy*, „Komentarz Ośrodka Studiów Wschodnich”, 2022, nr 423.
- Górzyński O., *Były doradca ukraińskiego MON: dostawy broni z Zachodu są kluczowe by Ukraina mogła się bronić*, Polska Agencja Prasowa, <https://www.pap.pl> (11.07.2022).
- Herasymenko A., *Polityka Federacji Rosyjskiej wobec obszaru postradzieckiego w świetle paradygmatu realistycznego*, „Przegląd Geopolityczny”, 2018, nr 18.
- Izbiańska A., *Stosunki polityczno-ekonomiczne Rosji z Ukrainą po 1991 rok*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 2019, nr 2.

- Jureńczyk Ł., *Okoliczności i postawa NATO wobec polityki militarnej Rosji na Ukrainie*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, 2019, nr 13.
- Klein G., *Polityki Rosja wobec „bliskiej zagranicy” – rosyjski realizm jako zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego*, „Obronność. Zeszyty Naukowe AON”, 2014, nr 3.
- Kot-Wojciechowska J., *Polityka Władimira Putina a kwestia rosyjskiej tożsamości narodowej*, „Historia@Teoria”, 2018, nr 1.
- Łabuz P., Michalski M., *Polityka bezpieczeństwa Rosji wobec Ukrainy jako determinant systemu bezpieczeństwa w Polsce*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, 2017, nr 2.
- Lenartowicz Z., *Polska broń dla Ukrainy. Pierwsze transporty dotarły, kolejne w drodze*, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl> (7.07.2022).
- Lepczyński K., *Rosja wejdzie na Ukrainę? „To nie będzie spokojny Krym, będą się bronić”*, Gazeta.pl, <https://www.gazeta.pl> (3.07.2022).
- Łomanowski A., Musiałowicz B., *Kierunki rosyjskiej polityki zagranicznej*, „Bezpieczeństwo Narodowe”, 2006, nr 2.
- Klekocki A., *„Najwyższy priorytet”. Ławrow powiedział o planach Rosji wobec Ukrainy*, Radio Zet, <https://www.radiozet.pl> (24.06.2022).
- Kozłowski P., *„FT”: Zachowanie Rosji wobec Ukrainy przypomina nie Finlandię, lecz Polskę w XVIII wieku*, Dziennik.pl, <https://www.dziennik.pl> (25.06.2022).
- Kucharski B., *Kolejne dostawy broni i amunicji z Polski dla Ukrainy*, <https://zbiam.pl/kolejne-dostawy-broni-i-amunicji-z-polski-dla-ukrainy/> (7.07.2022).
- Nieczypor K., Żochowski P., Wilk A., *Atak Rosji na Ukrainę – stan po 127 dniach*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 1.07.2022 (5.07.2022).
- Makar J., *Współczesne stosunki polsko-ukraińskie w kontekście procesów integracji europejskiej*, „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne”, 2016, nr 2.
- Matuszak S., Rogoża J., Wilk A., *Atak Rosji na Ukrainę – stan po 130 dniach*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 4.07.2022 (5.07.2022).
- Milczanowski M., *Zachód wobec kryzysu politycznego na Ukrainie (2013–2014)*, „Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka”, 2014, nr 3.
- Miłosz M., *Polska sprzedaje Kraby Ukrainie*, Dziennik.pl, <https://www.dziennik.pl> (11.07.2022).
- Otłowski T., *Rosyjski sen o Ukrainie*, „Polska Zbrojna”, 2022, nr 3.
- Palowski J., *Więcej sprzętu z Polski dla Ukrainy. Jest uchwała*, Defence 24, <https://defence24.pl> (7.07.2022).
- Pelczyńska-Nałęcz K., Buras P., *(Nie)porozumienie mińskie a europejski porządek bezpieczeństwa*, Fundacja im. S. Batorego, <https://www.batory.org.pl> (26.06.2022).
- Pietraś Z.J., *Polityka zagraniczna państwa* [w:] *Współczesne stosunki międzynarodowe*, red. T. Łoś-Nowak, Wrocław 1997.
- Piotrowski A.M., *Główne problemy i luki w pomocy wojskowej dla Ukrainy*, „Biuletyn Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych”, 2022, nr 100.
- Prokop M., Galewska I., *Polityka zagraniczna Ukrainy po 1991 r. w programach wyborczych ukraińskich partii*, „Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy”, 2014, nr 3.
- Prokop M., *Od koncepcji do Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy. Ewolucja polityki bezpieczeństwa narodowego Ukrainy w latach 1991–2012*, „Nowa Polityka Wschodnia”, 2014, nr 2.
- Rebelińska A. [i in.], *Polska podpisała megakontrakt zbrojeniowy z Ukrainą. Dostarczymy Kraby*, Bankier.pl, <https://www.bankier.pl> (11.07.2022).

- Rogoża J., *Ukraina: konsolidacja społeczna przeciwko agresorowi*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 14.03.2022 (3.07.2022).
- Rogoża J., *Ukraina: od dekomunizacji do derusyfikacji*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 17.06.2022 (3.07.2022).
- Rogoża J., Rodkiewicz W., Wierzbowska-Miazga A., *Rosyjska polityka wobec Ukrainy: lokalne działania, globalne cele*, Ośrodek Studiów Wschodnich, <https://www.osw.waw.pl>, 20.08.2014 (24.06.2022).
- Stępniewski T., *Determinanty wewnętrzne polityki zagranicznej Ukrainy pod rządami Wołodymyra Zelenskigo*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, 2019, nr 17.
- Szozyn R., *Plan Kremla: deukranizacja, czyli Europa bez Ukrainy*, Rzeczpospolita, <https://www.rp.pl> (24.06.2022).
- Voytyuk O., *Koncepcja Międzymorza we współczesnej myśli politycznej Ukrainy*, „Europa Orientalis. Studia z dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich”, 2019, nr 10.
- Wasylenko W., *Przyczyna, charakter i cele zbrojnej agresji przeciwko Ukrainie*, „Polonistyczno-Ukrainozawcze Studia Naukowe”, 2017, vol. 3.
- Wilk A., *Wojna niewygrana, wojna nieprzegrana. Sytuacja militarna po 100 dniach rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie*, „Komentarz Ośrodka Studiów Wschodnich”, 2022, nr 451.
- Wiktor Z., *Dokąd zmierza Ukraina*, „Studia Orientalne”, 2017, nr 2.
- Zięba R., *Ukraina jako przedmiot rywalizacji między Zachodem a Rosją*. „Środkoeuropejskie Studia Polityczne”, 2015, nr 3.

International delivery of armaments and military equipment for Ukraine after the invasion by the Russian Federation in 2022

Abstract

Russia's attack on Ukraine provoked a reaction from Western states, which jointly pledged to provide aid to the fighting Ukraine. The attitude of Western countries is very important in terms of Ukraine's independence. Military support, despite its large scale, is probably insufficient for Ukraine. Ukraine's Armed Forces are now completely dependent on the supply of weapons, military equipment and other materials from Western countries. The Ukrainian army can successfully compete with the Russian army only thanks to such help and military support. After the aggression by Russia, military support in the form of supplies of weapons, equipment, ammunition and supplies for Ukraine was provided by individual EU countries and countries outside the European continent.

Keywords: Ukraine, Russia, military equipment, supplies, conflict